

IN MEMORIAM

KSIĄDZ JAN GLIŚCIŃSKI
(1948-1998)

Dnia 27 lipca 1998 roku w Aleksandrowie Kujawskim zmarł nagle na zawał serca ksiądz profesor Jan Gliściński, salezjanin, patrolog i filolog klasyczny, były wieloletni redaktor „Biuletynu Patrystycznego” w „Collectanea Theologica”. Urodził się 28 października 1948 roku w Łodzi jako syn Antoniego i Józefy z domu Świerk. Do grona wierzących w Chrystusa został włączony przez chrzest święty 14 listopada 1948 roku w parafii św. Teresy w Łodzi, gdzie też przeżył młodzieńczy okres swojego życia. Po ukończeniu Liceum Ogólnokształcącego i złożeniu egzaminu dojrzałości w 1966 roku wstąpił do nowicjatu Zgromadzenia Salezjańskiego w Kutnie – Woźniakowie. Dnia 16 sierpnia 1967 roku złożył pierwsze śluby zakonne, a następnie w latach 1967-1969 odbył studia filozoficzne w Oświęcimiu i Czerwińsku n. Wisłą. Po rocznej praktyce pastoralno-pedagogicznej, którą odbył w Kutnie – Woźniakowie jako asystent nowicjatu, rozpoczął studia teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie nad Wartą. Ukończył je w 1974 roku uzyskaniem stopnia magistra teologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie pracy magisterskiej z teologii moralnej pt. *Moralne wychowanie młodzieży w świetle pism Kardynała Augusta Hlonda*, pisanej pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Stanisława Witka. Tego samego roku (15 VI 1974) przyjął w Łodzi święcenia kapłańskie, a następnie przez rok pracował jako wikariusz parafialny w Aleksandrowie Kujawskim.

W 1975 roku rozpoczął w Rzymie studia na Wydziale Literatury Klasycznej i Chrześcijańskiej Papieskiego Uniwersytetu Salezjańskiego, które uwieńczył doktoratem w 1979 roku na podstawie rozprawy: *Doctrina de catechizandis rudibus apud sanctum Augustinum*. Po studiach rozpoczął się w życiu księdza Jana Gliścińskiego wieloletni okres przede wszystkim pracy dydaktycznej i naukowo badawczej w zakresie filologii klasycznej, patrologii i starożytnej historii Kościoła. W latach 1979-1985 mieszkał w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie n. Wartą, gdzie pełnił funkcję kierownika studiów, a także był wykładowcą języków klasycznych i patrologii.

Prowadził także seminarium magisterskie z patrologii, na którym pod jego kierunkiem powstało 15 prac magisterskich.

W 1986 roku rozpoczął pracę dydaktyczną i naukową w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, kontynuując jednocześnie pracę wykładowcy w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Salezjańskiego w Łądzie. W latach 1986-1990 był adiunktem przy Katedrze Historii Literatury Patrystycznej łacińskiej. W 1990 roku uzyskał stopień doktora habilitowanego humanistyki w zakresie historii starożytnej i patrologii na podstawie rozprawy: *Polityka kościelna św. Hilarego z Poitiers*, w wyniku czego objął funkcję kierownika Katedry Historii Kościoła Starożytnego. W 1994 roku został mianowany przez Rektora ATK na wniosek Senatu Uczelni na stanowisko profesora nadzwyczajnego. Przez wiele lat pracy dydaktyczno-badawczej w Akademii (do 1996 roku) prowadził ćwiczenia, wykłady monograficzne i kursoryczne z zakresu patrologii i historii Kościoła starożytnego oraz seminarium magisterskie. W pracy naukowo-badawczej zajmował się przede wszystkim historią sporów doktrynalnych w Kościele starożytnym, szczególnie arianizmem, a także problematyką społeczną i pedagogiczną w nauczaniu Ojców Kościoła. Wygłosił też wiele referatów na naukowych sympozjach patrystycznych i historycznych w kraju i za granicą. Był członkiem wielu towarzystw naukowych, w tym między innymi członkiem Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim KUL i członkiem Sekcji Patrystycznej przy Komisji Episkopatu Polski ds. Nauki Katolickiej. Był ponadto od r. 1994 redaktorem naczelnym rocznika „Seminare”, wydawanym przez Wyższe Seminarium Duchowne Towarzystwa Salezjańskiego w Krakowie, Łodzi i Łądzie n. Wartą, a także od r. 1990 współredaktorem serii patrystycznej „Pisma Starochrześcijańskich Pisarzy”. Jako redaktor „Biuletynu Patrystycznego” był również współpracownikiem redaktora naczelnego „Collectanea Theologica”.

Pozostawił po sobie 3 książki oraz wiele artykułów i recenzji naukowych. Ostatnie miesiące życia poświęcił między innymi pracy nad książką *Historia soborów w starożytności*, której niestety nie udało mu się ukończyć. Jego aktywną pracę naukową przerwała najpierw choroba i wreszcie będąca jej skutkiem śmierć. Środowisko patrystyczne w Polsce straciło w jego osobie zdolnego i aktywnego badacza antyku chrześcijańskiego. Niech odpoczywa w pokoju. A oto wykaz jego publikacji z zakresu antyku chrześcijańskiego:

Książki:

Doctrina de communicatione interpersonalis eiusque applicationes in arte catechizandi „rudes” apud sanctum Augustinum, Roma 1979, ss. 80.

Polityka kościelna św. Hilarego z Poitiers, Warszawa 1990, ss. 204.

Współlistotny Ojcu, Łódź 1992, ss. 152.

Artykuły:

- Problem obecności Eucharystii w „De catechizandis rudibus” św. Augustyna*, w: *Pokarm nieśmiertelności*, red. W. Myszor – E. Stanula, Katowice 1987, 199-202.
- Eucharystia w nauczaniu Ojców Kościoła*, HD 2(1987) 88-94.
- Pobyt i męczeństwo św. Piotra w Rzymie*, „Miesięcznik Diecezjalny Gdański” 1987, z. 4-5, 165-169.
- Wpływ Eucharystii na wewnętrzny wzrost człowieka w nauczaniu św. Augustyna*, VoxP 8(1988) z. 14, 267-276.
- Komunikacja międzyosobowa w „De catechizandis rudibus” św. Augustyna*, VoxP 10(1990) z. 18, 121-146.
- Arianizm jako narodowa religia Germanów*, CT 61(1991), fasc. 1, 81-87.
- Antychrześcijańskie ustawodawstwo szkolne Juliana Apostaty*, CT 61(1991), fasc. 2, 47-53.
- Kierunki współczesnych badań patrystycznych*, CT 61(1991), fasc. 2, 97-102.
- Tematy pedagogiczno-pastoralne w nauczaniu Ojców Kościoła*, CT 61(1991), fasc. 3, 143-148.
- Polityka kościelna św. Bazylego Wielkiego*, CT 61(1991), fasc. 4, 71-79.
- Apogeum arianizmu*, CT 62(1992), fasc. 1, 43-55.
- Ewagriusz Pontyjski jako mistrz życia duchowego*, w: *Wczesnochrześcijańska asceza. Zagadnienia wybrane*, red. F. Drączkowski – J. Pałucki, Lublin 1993, 73-81.
- Zagadnienia społeczne w pismach Ojców Kościoła*, CT 63(1993), fasc. 1, 53-65.
- Treści kerygmatyczne w „De catechizandis rudibus” św. Augustyna*, w: *Ewan gelizacja w epoce patrystycznej. Zagadnienia wybrane*, red. F. Drączkowski – J. Pałucki, Lublin 1994, 139-147.
- Wczesnochrześcijańska kontrowersja paschalna do czasu Soboru Nicejskiego*, „Saeculum Christianum” 1(1994), nr 1, 43-54.
- Wokół problematyki pedagogiczno-pastoralnej u Ojców Kościoła*, „Seminare” 10(1994), 177-190.
- Chrześcijaństwo a upadek Cesarstwa Rzymskiego*, CT 64(1994), fasc. 1, 63-69.
- Małżeństwo i rodzina w nauczaniu Ojców Kościoła*, „Seminare” 11(1995), 53-59.
- W kierunku duchowej interpretacji Pisma świętego*, w: *Quodvultdeus, O obietnicach i przypowieściach Bożych* (wstęp), PSP 59, Warszawa 1995, 11-28.
- Powstanie i początki arianizmu*, w: *Kościół. Wspólnota. Herezje. Szkice z tradycji chrześcijańskiej*, red. Mariusz Dobkowski, Warszawa 1997, 9-25.

Recenzje:

- Morte e immortalità nella catechesi dei Padri del III-IV secolo*, red. S. Felici, Roma 1985, CT 57(1987), fasc. 1, 173-175.

- Dizionario patristico e di antichità cristiane*, red. A. Berardino, Casale Monferato 1983, t. 2, CT 57(1987), fasc. 1, s. 175-176.
- J.N. Kelly, *Początki doktryny chrześcijańskiej*, tłum. J. Mrukówna, Warszawa 1988, HD 4(1988), 318.
- M. Durst, *Die Eschatologie des Hilarius von Poitiers*, Bonn 1987, CT 59(1989), fasc. 1, 177-178.
- R.L. Wilke, *Die frühen Christen. Wie die Römer sahen*, Graz-Wien-Köln 1986, CT 59(1989), fasc. 3, 180-182.
- G. Rinaldi, *Biblia gentium. Primo contributo per un indice delle citazioni, dei riferimenti e delle allusioni alla Bibbia negli autori pagani, greci e latini di età imperiale*, Roma 1989, CT 60(1990) 184-188.
- A. Baruffa, *Le catacombe di San Callisto. Storia – Archeologia – Fede*, Torino 1990, „Horyzonty Wiary” 2(1991) z. 9, 82-83.
- N. Lanzi, *La Chiesa nella conversione di S. Agostino*, Città del Vaticano 1989, CT 62(1992), fasc. 1, 182-183.
- N.W. Pigulewska, *Kultura syryjska we wczesnym średniowieczu*, tłum. Cz. Mazur, Warszawa 1989, ss. 310+25 il., CT 62(1992), fasc. 3, 192-193.
- La mariologia nella catechesi dei Padri (età postnicena)*, red. S. Felici, Roma 1991, ss. 324, CT 63(1993), fasc. 3, 192-193.
- Lo studio dei Padri della Chiesa oggi*, red. E. Dal Covolo – A. Triacca, Roma 1991, ss. 234, CT 63(1993), fasc. 3, s. 194.

Ks. Tadeusz Kołosowski, SDB